

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

Inovativní mateřská škola

Bakalářská práce

Autor: Veronika Navrátilová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Vedoucí práce: PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D.

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Veronika Navrátilová
Osobní číslo:	P131414
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Učitelství pro mateřské školy
Název tématu:	Inovativní mateřská škola
Zadávací katedra:	Ústav primární a preprimární edukace

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í:

Cílem bakalářské práce je zjistit náhled rodičů na možné změny předškolního vzdělávání. Teoretická část práce se zabývá inovativním pohledem na podmínky a prostředky předškolního vzdělávání, jeho organizací a uspořádání interiéru a exteriéru mateřské školy. Je zaměřena na znaky alternativních vzdělávacích koncepcí. V praktické části průzkumem zjišťuje náhled rodičů na možné změny předškolního vzdělávání v mateřské škole

Vedoucí bakalářské práce:	PaedDr. Vladimíra Hornáčková, Ph.D. Ústav primární a preprimární edukace
Oponent bakalářské práce:	PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.
Datum zadání bakalářské práce:	24. 1. 2014
Termín odevzdání bakalářské práce:	28. 4. 2016

doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.

děkan

PhDr. Pavel Zíkl, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne 6. 5. 2016

Poděkování

Děkuji PaedDr. Vladimíře Hornáčkové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které mi při zpracovávání bakalářské práce poskytla.

Anotace

NAVRÁTILOVÁ, Veronika. *Inovativní mateřská škola*. [Bakalářská práce]. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. s.

Cílem bakalářské práce je zjistit názor rodičů na možné změny předškolního vzdělávání. Teoretická část práce se zabývá inovativním pohledem na podmínky a prostředky předškolního vzdělávání, jeho organizací a uspořádání interiéru a exteriéru mateřské školy. Je zaměřena na znaky alternativních vzdělávacích koncepcí. V praktické části průzkumem zjišťuje názor rodičů na možné změny předškolního vzdělávání v mateřské škole.

Klíčová slova: inovace, alternativní vzdělávání, dítě, mateřská škola, výchova

Annotation

NAVRÁTILOVÁ, Veronika. *Innovative kindergarten*. [Bachelor thesis]. Hradec Králové Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2016.s.

The aim of the thesis is to determine parents' view on possible changes in preschool education. The theoretical part focuses on an innovative look at the conditions and means of pre-school education, organization and layout of the interior and exterior of the kindergarten. It focuses on the characteristics of alternative educational concepts. In the practical part, it investigates and detects previews of teachers and parents about possible changes of preschool education in kindergarten.

Keywords: innovation, alternative education, child, kindergarten, education

Obsah

1 ÚVOD.....	8
2 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	9
3 INOVATIVNÍ MŠ	10
3.1 Vymezení pojmu inovace	10
3.2 Cíle inovativní mateřské školy	10
3.3 Inovativní podmínky	10
3.4 Inovativní prostředky	14
3.5 Estetika interiéru a exteriéru.....	16
3.6 Inspirující prvky.....	17
4 ALTERNATIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	18
4.1 Definice pojmu alternativní vzdělávání	18
4.2 Historie alternativního vzdělávání	18
5 ZNAKY ALTERNATIVNÍCH VZDĚLÁVACÍCH KONCEPCÍ	20
5.1 Montessori MŠ.....	20
5.2 Waldorfská MŠ.....	20
5.3 Daltonská MŠ	21
5.4 Mateřská škola podporující zdraví.....	22
5.5 Mateřská škola se vzdělávacím programem „Začít spolu“	23
5.6 Lesní mateřská škola	24
6 PRAKTICKÁ ČÁST	25
6.1 Cíl průzkumného šetření	25
6.2 Výzkumné otázky	25
6.3 Průzkumná metoda.....	26
6.4 Průzkumný vzorek	26
6.5 Analýza a interpretace výsledků	26
6.6 Závěrečné vyhodnocení průzkumu	33
7 ZÁVĚR.....	34
8 POUŽITÁ LITERATURA	35
SEZNAM PŘÍLOH	38

1 ÚVOD

Práce učitelky v mateřské škole mě vždy lákala. Byl to můj sen téměř od dětství. Teprve až při studiu tohoto oboru jsem si uvědomila, že tato práce je velice náročná. Učitelé pracují za jasně daných podmínek a pravidel, které často narušují samotnou práci s dětmi i pozitivní klima ve třídě. Denní režim je dle mého názoru uspěchaný, děti nemají dostatek svobody pro vlastní rozhodování, ani dostatek času pro hru, která je pro ně velice důležitá. Proto jsem se rozhodla svou bakalářskou práci věnovat změně, kterou považuji za důležitou.

V první polovině teoretické části se věnuji konceptu své inovativní mateřské školy. Popisuji změny, které inovace přinese. Uvádím, pomocí jakých podmínek a prostředků bych chtěla dosáhnout stanovených cílů. V druhé polovině podávám přehled nejvýznamnějších alternativních mateřských škol v České republice.

Jelikož mě zajímalo, jaký je zájem o inovaci vzdělávání v našem okrese, rozhodla jsem se zaměřit svou praktickou část na výzkum. Provedla jsem dotazníkové šetření, ve kterém jsem se zaměřila na informovanost rodičů o alternativním vzdělávání. Zajímalo mě, jestli by rodiče uvítali inovaci předškolního vzdělávání v místě jejich bydliště a za jakých podmínek.

Cílem mé bakalářské práce bylo podat návrh na určité změny předškolního vzdělávání, který bych v budoucnu chtěla využít jako koncept pro svou mateřskou školu snů. Zjišťovala jsem postoj a zájem rodičů o tuto inovaci, tedy možné změny předškolního vzdělávání v náhodském okrese.

2 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“

(Robert Fulghum)

Předškolní vzdělávání se zákonem o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školským zákonem) stalo součástí legitimního systému vzdělávání. Je řízeno pokyny a požadavky Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Předškolní vzdělávání v České republice zabezpečují mateřské školy, přípravné třídy v základních školách a přípravné stupně základních škol speciálních. Zpravidla jsou do mateřské školy přijímány děti ve věku od 3 do 6 let. Přednostně jsou přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. (Smolíková, 2004)

Cílem předškolního vzdělávání je osvojení si klíčových kompetencí, jako například základních pravidel chování, komunikačních a sociálních dovedností nebo individuálních a skupinových činností. Předškolní vzdělávání má usnadňovat dítěti jeho další životní i vzdělávací cestu, obohacovat denní program dítěte, poskytovat odbornou péči, dávat dostatek podnětů k aktivnímu rozvoji a učení a podporovat individuální rozvoj. Jeden z úkolů předškolního vzdělávání je také doplňovat rodinnou výchovu. (Smolíková, 2004)

Spousta lidí si myslí, že vzdělávání začíná až na základní škole. Přitom už v mateřské škole dochází k začlenění dětí do systematické a organizované edukace. Mateřská škola je teda součástí procesu celoživotního vzdělávání (Průcha, Kořátková 2013).

Po zahájení docházky do mateřské školy začíná fáze adaptace na nové prostředí. Kořátková (2008) ve své knize uvádí, že proces adaptace záleží na uspořádání třídy. Klidněji se dítě přizpůsobuje v kolektivu, který je složen z dětí různého věku. Starší děti umí malé děti zklidnit a vtáhnout do hry. Pokud je ale třída složená z dětí nejmladšího věku, probíhá adaptace déle a často nejen po příchodu do školky, ale i během dne.

Mateřská škola se dělí na třídy. Třídy mohou být složené z dětí stejného věku (homogenní) nebo různého věku (heterogenní). Do běžných tříd mateřské školy je také možno zařazovat děti se speciálními potřebami a vytvářet tak třídy integrované.

3 INOVATIVNÍ MŠ

3.1 Vymezení pojmu inovace

Jednoznačné vymezení pojmu inovace neexistuje. Je téměř nemožné najít obecně platnou definici tohoto slova. Z latinského překladu slova innovare = obnovovat je ale zřejmé, že se jedná o nějakou obměnu, změnu nebo novinku. Každý autor, který se zabývá tímto tématem, si vytváří svou definici. Mým záměrem inovace je změna stylu výuky v předškolní instituci. Chtěla bych vytvořit nový druh mateřské školy – mou mateřskou školu snů. Koncept toho, co nového nebo změněného tato škola přinese, uvádím v dalších podkapitolách mé práce.

3.2 Cíle inovativní mateřské školy

V koncepci inovativní mateřské školy si představuji zaměření na tyto cíle:

- Maximální počet dětí ve třídě - 15 dětí na dva pedagogické dozory
- Převaha spontánních aktivit nad řízenými
- Omezení materiálního vybavení, pomůcky převážně z přírodních materiálů
- Výchozí ke zdraví – zdravá strava, zdravý životní styl, dostatek pohybu
- Respektující komunikace a přístup pedagoga
- Podpora spokojenosti, pohody a pozitivního klima v mateřské škole
- Samostatnost dětí – sebeobslužné činnosti, samostatné rozhodování, svobodná volba
- Vedení dětí k poznání praktického života a světa kolem sebe
- Maximální spolupráce s rodiči
- Intuitivní pedagogika se zaměřením na individualitu dítěte
- Nechat děti vyvíjet se přirozeným způsobem
- Dbát na to, aby si užily radostné, spokojené a naplněné dětství
- Omezení organizace – flexibilní řád, variabilita
- Harmonické prostředí – vytvořeno podle principů a zásad Feng Shui

3.3 Inovativní podmínky

V této kapitole vycházím z podmínek určených podle RVP PV, které dále rozpracovávám a doplňuji podle vlastního uvážení a představ inovace.

Materiální podmínky

Prostory a prostorové uspořádání je po rekonstrukci staré vily na výborné úrovni. Interiér i exteriér mateřské školy plně vyhovuje všem hygienickým i bezpečnostním předpisům. Umožňuje skupinové i individuální činnosti dětí.

Veškeré vybavení tříd, umývárny, ložnice i jídelny splňuje antropometrické požadavky, je zdravotně nezávadné, bezpečné, odpovídající počtu dětí a je převážně vyrobeno ze dřeva a přírodních materiálů.

Pomůcek, náčiní, materiálů a doplňků je v mateřské škole optimální množství. Vše je převážně vyrobeno z přírodních materiálů (dřevo, textil, hedvábí...) a umístěno tak, aby děti dobře viděly nabídku nejrůznějších pomůcek a mohly se samy obsloužit.

Na veškeré výzdobě interiéru mateřské školy se podílejí děti, pedagogové i rodiče. Převážně jsou to výtvoři dětí. Prostředí je vytvořeno tak, aby se tu všichni cítili dobře.

Mateřskou školu obklopuje velká zahrada, jejíž dominantou jsou vzrostlé stromy. Zahrnuje nejrůznější přírodní vybavení. Tento prostor umožňuje dětem rozmanité pohybové i další aktivity.

Životospráva

Denní rytmus je flexibilní a přizpůsoben potřebám dětí i aktuální situaci. Děti si mohou samy zvolit, kdy se půjdou nasvačit (v určitém časovém úseku). V žádném případě nejsou do jídla nuceny.

V inovativní mateřské škole bude vlastní kuchyně. Kuchařky budou vařit zdravou stravu, dohlížet na pestrost a kvalitu surovin. Děti se spolupodílejí na přípravě svačiny, stolování i následném úklidu.

Děti jsou každodenně dlouho venku, bez ohledu na počasí. Převážnou část činností provádíme právě tam – na zahradě nebo v přírodě. Při velké nepřízni počasí máme zajištěnou výbavu zahrady jurtou nebo pergolou. Každý den mají děti dostatek volného pohybu a času pro hru. Je respektována individuální potřeba aktivity, spánku i odpočinku jednotlivých dětí. V prostředí interiéru i exteriéru mateřské školy je pro odpočinek po celý den vyhrazeno klidné místo. Nenutíme děti ke spánku na lůžku, nabízíme po krátkém odpočinku klidový program.

Výběrové řízení na pedagogy provádíme za účelem vybrat ty, kteří se chovají podle zásad zdravého životního stylu. Jsou pro děti vzorem, podporují emocionální vývoj dítěte, vytváří pohodu.

Psychosociální podmínky

Cílem naší mateřské školy je, aby se děti i pedagogové cítili spokojeně, jistě a bezpečně. Důležitá je jejich vzájemná přirozená komunikace. Pedagogové upřednostňují nenásilné, přirozené jednání, které vychází z dobré komunikace. Každý z nich je proškolen kurzem Respektovat a být respektován. Dobrá komunikace a ucelený koncept výchovy vychází také z knihy Naomi Aldort Vychováváme děti a rosteme s nimi.

S dětmi je zacházeno s úctou a respektem. Mají dostatek prostoru pro spontánní aktivity a především hru. Všechny aktivity jsou organizovány bez spěchu a chvatu. Respektujeme potřeby dětí a navozujeme situace klidu a pohody.

Organizace

Denní řád je flexibilní a přizpůsoben individuálním potřebám dětí nebo aktuální situaci. Rodiče mohou po domluvě svého potomka přivádět dle svých potřeb. Plánování jednotlivých činností vychází z potřeb a zájmu dětí. Samy se rozhodují, nikdo není do činností nucen.

Děti tráví co nejvíce času venku, co nejvíce činností přesunujeme do prostředí zahrady nebo přírody. Dále mají dostatek prostoru pro klid i soukromí v klidném koutku. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se do organizace činností zapojovaly a pracovaly svým tempem.

Pedagogové se jim věnují, posilují sebedůvěru a vyrovnání jejich sebevědomí. Dávají dětem dostatečný prostor pro spontánní hru. Spontánní a individuální činnosti převažují nad řízenými.

Doba odpočinku a relaxace vychází z individuálních potřeb, ke spánku nejsou nuceny.

Počet dětí ve třídě udržujeme do maximálního počtu 15 na jednu třídu a dva pedagogické dozory. Tento počet je optimální pro individuální přístup i spolupráci na třídě.

Řízení mateřské školy

Jasná pravidla a kompetence zaměstnanců jsou vymezeny v organizačním řádu a směrnících ředitelky školy. Velký důraz je kladen na spolupráci, důvěru, otevřenost a přátelství všech zaměstnanců.

Ředitelka vytváří pozitivní klima v prostředí školy, naslouchá názorům a myšlenkám každého zaměstnance a dává možnost podílet se na dění v mateřské škole. Své zaměstnance respektuje, toleruje a ponechává jim dostatek pravomocí. Pozitivně je motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Vyhodnocuje práci každého z nich a podává zpětnou vazbu.

Na tvorbě školního vzdělávacího programu se podílí celý pedagogický tým. Vychází z podrobné analýzy a evaluačních nástrojů.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem i orgány veřejné správy a samosprávy, a snaží se s nimi spolupracovat na vizi mateřské školy. Vize mateřské školy jsou: vést děti k samostatnosti, učit je sounáležitosti s přírodou, podporovat pohodu a zdravý životní styl.

Personální a pedagogické zajištění

Všichni pedagogové zaměstnaní v mateřské škole splňují požadované vzdělání. Velký důraz je kladen na výběr pedagoga. Měl by být vyrovnaný se svým životem, empatický, spravedlivý, komunikativní, otevřený. Práce by ho měla bavit, aby ji dělal srdcem a především by měl mít rád děti a brát je takové, jaké jsou.

Všichni pedagogové jsou proškoleni kurzem Respektovat a být respektován. Ze strany ředitelství mají maximální podporu pro další sebevzdělávání, prohlubování kvalifikace, atp.

Spoluúčast rodičů

Úzká spolupráce s rodinou je nedílnou součástí naší mateřské školy. Vztah a spolupráce s rodinou je založena na vzájemném respektu, otevřenosti, porozumění a důvěře. Pedagogové se maximálně snaží porozumět a vyhovět individuálním potřebám jednotlivých dětí, resp. rodin.

Rodiče se spolupodílí na chodu mateřské školy. Mají možnost účastnit se veškerých aktivit i různých programů. Mohou se podílet na plánování programu, navrhnout činnosti, zasahovat do dění mateřské školy, účastnit se řešení vzniklých problémů apod. Rodiče mají dostatečný prostor pro vyjádření svých názorů, námětů či

připomínek jak osobně, tak anonymně. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Pedagogové podporují rodinnou výchovu, proto se s rodiči domlouvají na společném postupu výchovy a individuálních potřebách dítěte. Je vytvořen prostor pro individuální konzultace, i skupinové setkání rodičů. Mateřská škola nabízí rodičům poradenský servis v otázce výchovy vzdělávání předškolních dětí.

Pedagogové jednají s rodiči partnersky a ohleduplně. Chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost.

3.4 Inovativní prostředky

HRA

Hře jako takové je přikládán v naší mateřské škole velký význam. Poskytujeme dětem dostatek času na přirozenou hru, která je pro ně obrovským přínosem. Díky hře děti navazují vztahy s druhými dětmi, mají prostor pro rozvoj kamarádství, řeší problémy a konflikty, objevují svět, získávají zkušenosti, schopnosti, dovednosti a cestu samy k sobě. Organizujeme i společné hry – dramatické skupinové, didaktické, matematické a další. Spontánní hra má ale vždy nad řízenou převahu.

PROŽITKOVÉ UČENÍ

Děti poznávají svět prožitkem. Zapojují smysly - čich, hmat, chuť, sluch, zrak. Rozvíjí a realizují své vlastní představy a fantazii, mají možnost vyjádřit své dojmy a pocity nejrozličnějšími způsoby, verbálně i neverbálně, výtvarně či hudebně, dramaticky nebo tancem.

SAMOSTATNOST

Klademe velký důraz na samostatnost dětí při sebeobslužných činnostech, jako je oblékání, zavazování tkaniček, hygiena, úklid hraček, mazání svačiny, krájení zeleniny, příprava nápojů nebo mytí nádobí. Chceme docílit toho, aby se děti samostatně rozhodovaly (např. jakou činnost chtějí právě vykonávat, nebo jak a s čím si budou hrát). Dále chceme, aby si děti dokázaly samy poradit v různých situacích běžného života.

EXPERIMENTOVÁNÍ V PŘÍRODĚ

Prozkoumáváme terén v přírodě (les, louka, tráva, cesty, stromy, křoviny, voda...). Sbíráme, hrajeme si a pracujeme s přírodninami, poznáváme místní dění (hmyz, rostliny, ptáci, stromy, zvěř). Pomocí pokusů, zahradničení, pozorování, povídání a naslouchání si uvědomujeme souvislosti přírodního dění. Pracujeme s živly – země, oheň, voda, vzduch. Hry a řízené činnosti se co nejvíce odehrávají venku, na terase apod.

ZDRAVÁ STRAVA

Máme vlastní kuchyni v prostorách interiéru mateřské školy. Kuchařky vaří zdravou stravu, dohlíží na pestrost a kvalitu surovin. Děti se do určité míry mohou podílet na tvorbě jídelníčku. Jsme otevření individuálnímu alternativnímu stravování (např. Bio, vegetariánská nebo makrobiotická strava). Plně respektujeme pravidla rodičů pro stravování jejich dítěte a snažíme se všem v rámci našich možností vyhovět. Na záhoncích si s dětmi pěstujeme zdravou zeleninu a ovoce, z které připravujeme společně s dětmi saláty.

MUZIKOTERAPIE

Hudbu považujeme za důležitou. Je prokázáno, že uvolňuje stavy napětí, ovlivňuje srdeční rytmus, krevní tlak, dýchání, termoregulaci, má vliv na krevní oběh, zmírňuje strach a úzkost. Tedy má léčebné a pozitivní účinky. V prostorách třídy máme hudební koutek vybavený pro tyto účely. Nabízí celou škálu hudebních nástrojů: kytary, klávesy, zvonkohry, tibetské mísy, dešťové hole, Orfovy nástroje atd. Děti tak mají možnost pod vedením pedagogů prožít, procítit a hudebně se projevit.

POHYBOVÉ AKTIVITY

Snažíme se, aby pohybové aktivity a cvičení probíhalo co nejvíce venku – na zahradě nebo v přírodě. Pohybu přikládáme velký význam. Nedílnou součástí těchto chvil je jóga, neboť pomáhá odstraňovat únavu, pocit úzkosti ale také zlepšuje koordinaci, probouzí tvořivost, fantazii a trénuje paměť.

KOMUNIKACE

Komunikace je důležitý prostředek naší školy. Pedagogové vychází z koncepce Respektovat a být respektován, a také z knihy Naomi Aldort Vychováváme děti a rosteme s nimi. Komunikaci považujeme za důležitou jak s dětmi, tak s rodiči. Upřednostňujeme přirozené, nenásilné jednání, které vychází z dobré komunikace. Zacházíme s dětmi s úctou a respektem. Je pro nás důležité, aby se děti i pedagogové cítili spokojeně, jistě a bezpečně.

„ Neexistuje žádný rozumný důvod pro to, abychom se k dětem v zásadě chovali jinak než k dospělým, co do způsobů komunikace a slušného chování. “(Kopřiva, 2008)

3.5 Estetika interiéru a exteriéru

Prostředí celé mateřské školy je zařízeno podle principů a zásad Feng Shui. To nám napomáhá k tomu, aby zde proudila energie a vytvořilo se klidné harmonické prostředí, kde se cítí dobře nejen děti ale i pedagogové, personál, rodiče a ostatní lidé. Naší další zásadou je vybavení z přírodních materiálů, jako je dřevo, textil nebo hedvábí. Na veškeré výzdobě se podílejí děti, pedagogové i rodiče.

V interiéru mateřské školy se nachází šatna, třída, koupelna, ložnice, keramická dílna a solná jeskyně. Solná jeskyně je dominantou naší mateřské školy. Byla vytvořena za účelem léčení a relaxace. Návštěvy v solné jeskyni pomáhají při léčení spousty nemocí. K hlavnímu vybavení naší třídy patří hudební koutek, klidný koutek a kuchyňka. Hudební koutek nám slouží k muzikoterapii, která je nedílnou součástí naší výuky. Hudba uvolňuje stavy napětí, zmírňuje strach, úzkost, atd. Je zde celá škála hudebních nástrojů: zvonkohry, kytary, klávesy, orfovy nástroje, tibetské mísy, dešťové hole, atd. Děti zde mají možnost prožitku a hudebního projevu. Klidný koutek slouží k relaxaci a soukromí dětí. Jsou zde sedací polštáře, hamaky, léčivý kužel, pískovničky, molitany nebo mandaly k vybarvení. Kuchyňka v naší třídě je reálná zmenšenina klasické kuchyně. Děti ji využívají především k přípravě svačin nebo mytí nádobí. Inspiraci získáváme v programu Začít spolu a aplikujeme vybrané prvky v interiéru a exteriéru mateřské školy.

Mateřskou školu obklopuje velká zahrada, jejíž dominantou jsou vzrostlé stromy a živý plot. Exteriér mateřské školy je zařízen tak, aby děti mohly trávit co nejvíce času venku, za každého počasí. Členitost prostoru vytváříme pomocí tematických koutků,

aby se mohla plně rozvíjet hra dětí. V případě nepřízně počasí zde máme pergolu a indiánské typy. K dalšímu vybavení zahrady patří pískoviště, koupací jezírko, záhonky, ohniště, kompost, travnatá velká plocha sloužící jako hřiště, prolézačky a zdolávání překážek z přírodních materiálů, zvířátka, o které se staráme a klidné místo, kde je k dispozici stan, hamaky nebo deky.

3.6 Inspirující prvky

Inspiraci pro změny, které bych chtěla promítnout do své inovativní mateřské školy, jsem našla především ve stávajících alternativních mateřských školách. Nejvíce mě motivovala Lesní mateřská škola, která vede děti k objevování, prožitkovému učení a trávení hodně času v přírodě nebo venku. Waldorfská pedagogika mě zaujala svým přírodním vybavením, které nemá jen ostré úhly. Také program Začít spolu mě nadchnul svými centry aktivit, které jsem přenesla více do prostředí zahrady.

Důležitost spatřuji v komunikaci a přístupu pedagoga k dětem. K mé práci mě nejvíce ovlivnila kniha Respektovat a být respektován, a také kniha Vychováváme děti a rosteme s nimi od Naomi Aldort.

4 ALTERNATIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Definice pojmu alternativní vzdělávání

Pojem alternativní má základ v latinském „alter“, což znamená druhý a počítá s možnostmi výběru z více jak jedné variant. Dalo by se říci, že za alternativní vzdělávání můžeme považovat takové, které se něčím liší od klasického. Alternativní vzdělávání je spojení, které má mnoho významů.

Průcha (2001, s. 17) uvádí: *„Pojem alternativní škola“ nebo „alternativní vzdělávání“ je mnohovýznamový a užívá se často jako synonymický ekvivalent k jiným pojmům jako netradiční škola, volná škola, svobodná škola, otevřená škola, nezávislá škola aj. V této oblasti vládne – nejen v češtině, ale i v ostatních jazycích – terminologický chaos komplikovaný odlišným chápáním pojmu „alternativní škola“ v jednotlivých zemích, v jednotlivých pedagogických teoriích aj.*

Pedagogický slovník Průchy, Walterové, Mareše (2009, s. 322) uvádí: *„Alternativní škola je obecný termín pokrývající všechny druhy škol (soukromé i státní, resp. veřejné), které mají jeden podstatný rys; odlišují se od hlavního proudu standardních (běžných, normálních) škol určité vzdělávací soustavy. Odlišnost může spočívat ve specifičnosti obsahu vzdělávání, organizace výuky, hodnocení vzdělávacích výsledků žáka aj. Pojem alternativní škola nelze tedy vztahovat pouze k soukromým školám, resp. k typu zřizovatele školy, protože nestandardní mohou být i některé školy státní.“*

4.2 Historie alternativního vzdělávání

Od počátku 20. století, zvláště v jeho 20. a 30. letech, se rozvíjela reformní pedagogika, která je spojována s teoriemi významných pedagogických myslitelů, jako byli J. Dewey, M. Montessoriová, P.Petersen, C.Freinet, R.Steiner, H.Parkhurstová aj. (Průcha, 2001). Reformní pedagogika byla hnutím celosvětovým, nazývaným také hnutí nové výchovy. Její vznik nelze lokalizovat do žádné země. (Horák, Kratochvíl, 1993)

Na prahu 20. století upoutala pozornost Marie Montessoriová. V roce 1907 otevřela v Římě dětský domov Casa dei Bambini, který se stal vzorovým předškolním zařízením. (Jůva, 1997). Roku 1919 u Stuttgartu založil svou první waldorfskou školu

Rudolf Steiner, která se stává typickým modelem alternativního školství. (Svobodová, Jůva, 1996). Rozvoj alternativních škol ve 20. a 30. letech byl ale postupně přibrzděn několika okolnostmi, a tak se s novým rozvojem alternativního školství setkáváme až ve druhé polovině 20. století. (Jůva, 1997).

U nás byla reformní pedagogika rozvíjena mezi světovými válkami. V období mezi socialismem a do sametové revoluce byla reformní pedagogika odmítána a kritizována. Rozšířila se až po roce 1990. (Průcha, 2001). K prvním propagátorům patřil Josef Úlehla. Podporoval živelnost ve výchově v podobě pedocentrismu, svobodný, harmonický rozvoj dítěte prostřednictvím sebevýchovy a samoučením. Učitel měl podle něho být zcela podřízen individuálním zájmům žáka. (Čtverák, 1991). Vedoucí osobností pedagogického reformismu byl Václav Příhoda, který v roce 1930 vydal svoje dílo Racionalizace školství a v něm vyjádřil nové myšlenky v pedagogice. (Brťková, 1996).

Reformní pokusy v české pedagogice usilovaly o humanizaci, aktivizaci a efektivnost výchovy. Chtěli překonat formalismus tradiční školy a uvést do života výchovné zařízení, které by vycházelo z dětské přirozenosti, rozvíjelo zvědavost, aktivitu a tvořivost dětí a napomohlo přiměřenými prostředky socializačnímu procesu mladé generace. (Svobodová, Jůva, 1996).

5 ZNAKY ALTERNATIVNÍCH VZDĚLÁVACÍCH KONCEPCÍ

5.1 Montessori MŠ

Pedagogika Marie Montessori je ucelený a propracovaný výchovně vzdělávací program. Ačkoli je systém starší než sto let, vnímáme ho jako velmi nadčasový. Role učitele je v něm postavena na nenápadném vedení a taktní pomoci. To vyjadřuje i motto celé Montessori pedagogiky: „*Pomoz mi, abych to dokázal sám*“.

Výchova zdůrazňuje svobodu rozhodování a volby, kterou je nutno prožít, nikoli jen dostat slovní vysvětlení. Podle Montessoriové je důležitá stručnost, jednoduchost vyjadřování učitelky a individuální práce s jednotlivými dětmi. Teprve až dosáhne individuální disciplíny a řádu, je možné pracovat kolektivně. (Svobodová, Jůva, 1996).

V Montessori mateřských školách mají děti naprostou volnost v tom, co budou dělat. Mají volnost v pohybu i činnostech, ovšem neměly by marnit čas a vždy si najít činnost, která jim bude v dané chvíli vyhovovat. *To však neznamená, že svobodné dítě se v jakémkoli prostředí chová tak, jak ho napadne.* (Zelinková, 1997, s.21). Vzhledem k tomu, že jsou v mateřských školách tohoto typu nejrůznější pomůcky a materiály, mělo by dojít k naprostému pořádku a klidu ve třídě. Dítě se ponoří do individuální činnosti, která ho zaujme, a nemá potřebu narušovat chod ve třídě. (Zelinková, 1997).

Pomůcky Marie Montessori podporují utváření osobnosti dítěte. Práce s pomůckami pomáhá dětem objevovat svůj vlastní svět. Prostřednictvím pomůcek se cvičí pozornost a koncentrace. Pro celkový vývoj dítěte jsou přinejmenším stejně důležité jako ostatní předem připravené součásti prostředí školy. (Fatková, 2008).

V současné době u nás existuje zhruba 70 takto pracujících mateřských škol.

Z Montessori pedagogiky mě zaujalo motto: „*Pomoz mi, abych to dokázal sám*“. Myslím si, že vést děti k samostatnosti, především k sebeobslužným činnostem a správnému rozhodování je důležité.

5.2 Waldorfská MŠ

Waldorfská škola je u nás nejznámějším typem reformní školy. Rudolf Steiner založil svou první Waldorfskou školu 1919 ve Stuttgartu. Waldorfská pedagogika má

svoji vlastní filozofickou bázi, kterou je duchovní věda – antroposofie (věda o podstatě člověka). (Průcha, 2001)

Hlavní myšlenkou waldorfské pedagogiky je prožitkové učení. Jeden z hlavních prostředků učení i výchovy je napodobování. Učitelka využívá zvědavost a zájem dětí. Činnosti nevysvětluje, ale sama s nimi začne nebo je připravuje s dětmi. Gruneliusová(1992, s.15) uvádí: *„Jsme vychovatelkami ne tím, co dětem říkáme, ale tím, co před nimi každodenně děláme. Když jsou naše skutky proniknuty ideály dobra, krásy a pravdy, půjde také dítě v budoucnosti touto cestou.“* Třídy bývají homogenní a děti hodně na činnostech spolupracují. Prostředí tříd i zahrady mají specifické řešení. Vybavení by mělo být především z přírodních materiálů. Nábytek by měl mít kromě pravých úhlů také úhly tupé a ostré. Cílem je dát dětem možnost, aby se mohly chovat přirozeně, bezprostředně a tvořivě. Učitel jim k tomu vytváří klidné výchovné a podnětné prostředí. Mateřská škola maximálně spolupracuje s rodiči, společně se podílejí na výchově dětí. (Zemanová, 2014)

V současné době u nás existuje zhruba 20 takto pracujících mateřských škol.

Nadchlo mě především vybavení Waldorfských škol a školek, které se vyrábí především z přírodních materiálů. Také se mi líbí, že děti pomáhají při běžném životě školky – uklízejí si hračky, pomáhají s nádobím po jídle, pečou chleba, samy si namažou svačinu, atd.

5.3 Daltonská MŠ

Vznikla roku 1919 v Daltonu, ve státu Massachusetts z iniciativ americké učitelky Helen Parkhurstové. Podněty pro svou experimentální školu získala od Marie Montessori. Její podstatou byl Daltonský plán – výchovně – vzdělávací systém, jehož základy jsou popsány v knize Education on the Dalton plan (Výchova podle Daltonského plánu). (Svobodová, Jůva,1996).

Obecně se hovoří o třech základních daltonských principech. Zodpovědnost - děti jsou vedeny k zodpovědnosti při výběru činností. Samostatnost - děti mají dostatek prostoru pro samotné činnosti. Spolupráce - v případě, že dítě obtížně zvládá činnost, kterou si zvolilo, požádá o pomoc svého kamaráda, popřípadě učitelku. Vzájemná spolupráce spočívá v tom, aby děti dokázaly navzájem komunikovat a navzájem se respektovaly. Uměly si vážit sebe i všech vrstevníků a ostatních osob nejen v MŠ, ale i v blízkém okolí.

„K další formě organizace daltonských škol patří používání barev pro označení jednotlivých dnů v týdnu. Každý den má svou vlastní barvu. Barvy dní jsou prostředkem komunikace a nejmladší děti mají možnost získat přehled o dnech v týdnu. Využití je tedy především v předškolním věku. „(Fatková, 2008, s. 40)

V současné době u nás existuje zhruba 10 takto pracujících mateřských škol.

Zaujalo mě využití barev pro označení dnů v týdnu. Myslím si, že především nejmladší děti díky tomu získávají jistotu. Dále se mi líbí základní principy (zodpovědnost, samostatnost, spolupráce), na kterých Daltonská mateřská škola pracuje, a které je učí základních hodnot.

5.4 Mateřská škola podporující zdraví

Ke zdravému životnímu stylu se pozornost začala obracet v 80. letech 20. století. Světová zdravotnická organizace vytvořila dlouhodobý program pro zlepšení zdravotního stavu obyvatel prostřednictvím školního vzdělávání. V 90. letech navázal Státní zdravotní ústav českým programem Zdravá mateřská škola. (Průcha, Koťátková, 2013)

Mateřská škola podporující zdraví respektuje emocionální vývoj dítěte. Vytváří pohodu - vyhýbá se stresu. Dbá na kvalitní, hodnotnou a zdravou stravu. Děti mají dostatek spánku. Činnosti v těchto mateřských školách jsou zaměřeny na posílení sebedůvěry a vyrovnaní sebevědomí u dítěte. Tímto pokládají základ zdravého vývoje osobnosti a duševní odolnosti v dospělosti člověka.

Cíle Zdravé mateřské školy jsou: *„Vytvořit dětem podmínky, aby se mohly učit úctě ke zdraví a to nejen svému. Získat praktické dovednosti chránící zdraví. Udržovat v dítěti tělesnou pohodu dostatkem volného pohybu, zdravou výživou a vhodným prostředím. Podpora psychického zdraví pomocí pozitivního sociálního klima plné důvěry, empatie, spolupráce.“* (Zemanová, 2014, s.17)

Hlavní myšlenka, respektovat základní každodenní potřeby dítěte, se opírá o známou Maslowovu pyramidu lidských potřeb.

Obr. 1 Maslowova pyramida lidských potřeb

V současné době u nás existuje přes 80 takto pracujících škol.

Dle mého názoru je důležité, aby se děti v mateřské škole cítily spokojeně. Mateřská škola tohoto typu vede děti ke zdraví tělesnému a především psychickému. Dbá na zdravý životní styl. Jsem ráda, že v České republice existuje dostatek těchto mateřských škol.

5.5 Mateřská škola se vzdělávacím programem „Začít spolu“

Vzdělávací program Začít spolu (v mezinárodním označení Step by Step) je v České republice realizován od roku 1994. Je zaštitěn mezinárodní asociací ISSA (International Step by Step Association). Jedná se o nevládní členskou organizaci, která byla založena s cílem podporovat demokratické principy a zapojovat rodiče do vzdělávání dětí. (Gardošová, Dujková, 2003)

Program Začít spolu klade důraz na individuální přístup ke každému dítěti. Rozvíjí základní schopnosti, znalosti a dovednosti pomocí center aktivit, plánované činnosti a pozorování. Vede děti k samostatnému rozhodování – umět si vybírat a nést za sebe odpovědnost. Velký důraz klade také na spoluúčast rodiny. (Gardošová, Dujková, 2003)

Gardošová, Dujková (2003, s. 12) uvádějí: „*To, jak se dítě v mateřské škole cítí a co prožívá, má z hlediska úspěšnosti jeho vzdělávání klíčový význam. V první řadě se musí cítit spokojené a v bezpečí a teprve pak se může zdravě rozvíjet a efektivně učit.*“

Důležitou úlohu v programu má učitel. Je důležité, aby roli vedoucí vyměnil za roli partnerskou, naslouchal dětem a naplňoval jejich potřeby. Vedl děti k samostatnosti, posiloval sebevědomí, vzbuzoval nadšení pro poznávání a zjišťování a vytvářel

prostředí, které bude pro dítě vlnivé a bezpečné. Proto je důležité, aby byl učitel samostatný, věřil si a především pracoval na svém zdokonalování. (Zelenková, 2013)

V současné době u nás existuje přes 80 takto pracujících škol.

Na programu Začít spolu mě nejvíce oslovily centra aktivit. Velice se mi líbí členění tříd na tematické koutky, umožňuje to možnost volby pro děti, která vede k samostatnému rozhodování.

5.6 Lesní mateřská škola

Myšlenka lesní pedagogiky vznikla v USA v 60. letech 20. století a brzy se rozšířila do evropských zemí. Největšího úspěchu se myšlenka dočkala v Rakousku, to už byl jen krok do České republiky. U nás je oficiálně zaznamenaná od konce 20. století. Lesní pedagogika v ČR zatím není dostatečně přehledná. V letech 2010 – 2012 proběhlo pilotní testování lesní mateřských škol, pod dozorem MŠMT. V březnu 2013 vydalo MŠMT závěrečnou zprávu. Rozhodlo se, že lesní třídy při MŠ připravují děti na školní docházku stejně jako běžné MŠ. Podpořili tím vznik lesních tříd u stávajících mateřských školek. (ZEMANOVÁ, 2014).

Hlavním principem je prožitkové učení o lese, nejlépe přímo v jeho prostředí. Lesní pedagogika se snaží zapojit české školství do systému přírody a jednoduchým způsobem prožitkového učení naučit jedince soužití s přírodou. Základním znakem této mateřské školy je, že většina programu probíhá v prostředí přírody za každého počasí.

Nejtypičtějším zázemím lesních mateřských škol bývají jednoduché budovy nebo buňky (jurta, srub, maringotka, týpí, chatka nebo velký stan). Tyto budovy umožňují uskladnění pomůcek, mají funkci vyhřívání zázemí nebo je vychovatelé využívají pro práci u stolu či stravování. Strava je nejčastěji objednána od firem, které jídlo do školy dovezou. V neposlední řadě umožňují vychovatelům a rodičům přehledné převzetí a vyzvedávání dětí. (ZEMANOVÁ, 2014)

V současné době u nás existuje přes 120 lesních mateřských škol (tzv. lesních klubů).

Moc se mi líbí, že děti v Lesní mateřské škole tráví většinu času v prostředí přírody za každého počasí. Učí se především prožitkem, což je pro děti předškolního věku podle mého názoru velice důležité.

6 PRAKTICKÁ ČÁST

V teoretické části práce jsem přiblížila problematiku předškolního vzdělávání. Vytvořila jsem koncept pro Inovativní mateřskou školu. Popsala jsem, jak si představuji docílit změny. Dále jsem uvedla přehled u nás dostupných alternativních mateřských škol.

V praktické části práce je mým úkolem zmapovat názory rodičů na možné změny předškolního vzdělávání v náhodském okrese.

6.1 Cíl průzkumného šetření

Hlavní cíl průzkumu:

- Hlavním cílem práce bylo zjištění zájmu o inovaci předškolního vzdělávání v náhodském okrese.

Dílčí cíle průzkumného šetření:

- Zjištění informovanosti veřejnosti o alternativních mateřských školách.
- Zjištění podmínek, za jakých bych rodiče změnu přivítali.
- Zjištění, co ještě by rodiče navrhovali změnit.

6.2 Výzkumné otázky

Předpokládám, že rodiče o alternativních školách vědí, ale nemají bližší informace. Mají zájem o inovaci předškolního vzdělávání, ale nemají tu možnost v blízkosti jejich domova nebo finanční prostředky na takové vzdělávání jejich dětí. Z těchto předpokladů jsem vytvořila výzkumné otázky.

- Znájí rodiče alternativní vzdělávací koncepce?
- Je z jejich strany zájem o inovaci předškolního vzdělávání?
- Kdyby se jim naskytla možnost umístit své dítě do alternativní mateřské školy, využili by ji?
- Do jaké míry jsou rodiče za kvalitu předškolního vzdělání pro jejich dítě platit?

6.3 Průzkumná metoda

V praktické části mé bakalářské práce jsem se zaměřila na výzkum. K jeho realizaci jsem použila dotazník, jako výzkumný nástroj. Otázky jsem volila převážně uzavřené. Dotazník tvoří 13 otázek, z toho dvě otázky byly otevřené a dvě polozavřené. Využila jsem dotazník v tištěné formě.

6.4 Průzkumný vzorek

Průzkumný vzorek tvořili respondenti - rodiče dětí mateřských škol náhodského okresu.

6.5 Analýza a interpretace výsledků

Otázka č. 1: Jakého jste pohlaví?

Tabulka č. 1 - Pohlaví

	Četnosti respondentů	%
Žena	48	80
Muž	12	20

Komentář: Jak je vidět v tabulce, většina respondentů byly ženy.

Otázka č. 2: Jaký je váš věk?

Tabulka č. 2 - Věk

	Četnosti respondentů	%
18 - 25	9	15
26 – 35	14	23,33
36 - 45	22	37
46 a více	15	25

Komentář: Na otázku odpověděli všichni respondenti ve věku od 18 let. Největší zastoupení tvořila skupina 36 – 45 let. Jsem ráda, že jsem mohla získat názory lidí téměř všech věkových skupin.

Otázka č. 3: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka č. 3 - Vzdělání

	Četnosti respondentů	%
Základní	1	1,66
Střední bez maturity	9	15
Střední s maturitou	33	55
Vysokoškolské	17	28,33

Otázka č. 4: Jaké povolání vykonáváte?

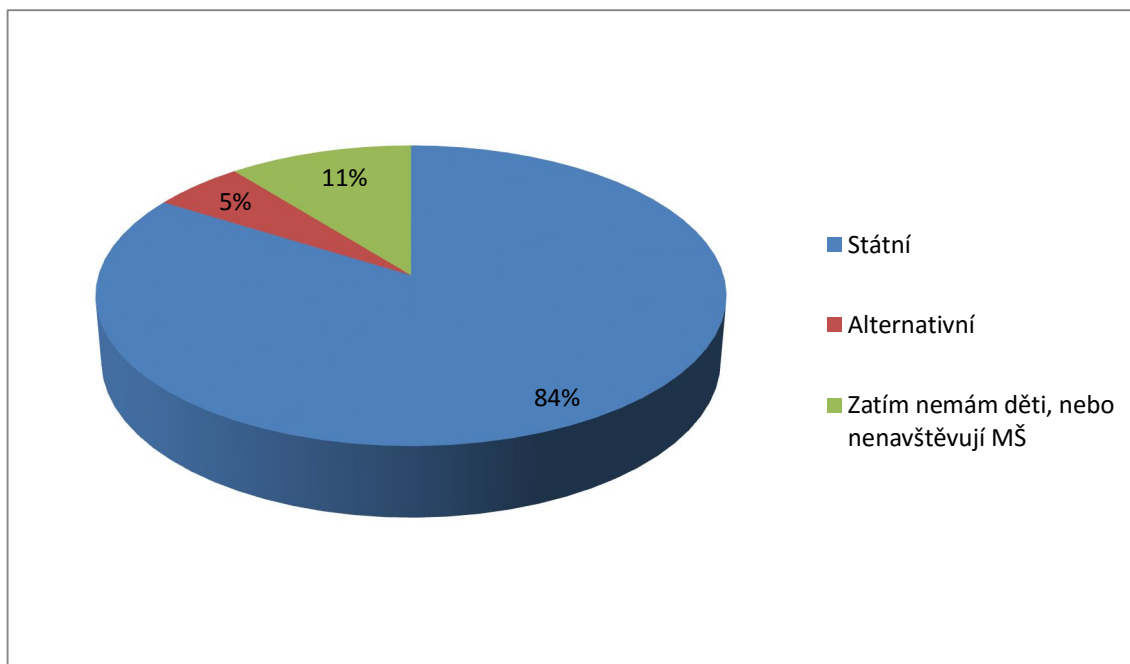
Tabulka č. 4 - Povolání

	Četnosti respondentů	%
Ve školství	12	20
Administrativní pracovníci	8	13
Prodavačka	7	12
Mateřská dovolená	4	7
Ostatní profese	29	48

Komentář: Na otázku odpověděli lidé pracující v různých profesích. Povolání respondentů byla: „Bankovní poradce, hospodářka střediska, technolog, lékárnice, dispečer, servírka, technolog, atd. “

V tabulce jsem se zaměřila pouze na profese, které se vyskytly vícekrát. Zjistila jsem, že i lidé pracující v jiných oblastech než ve školství mají povědomí o existenci alternativních pedagogických koncepcích.

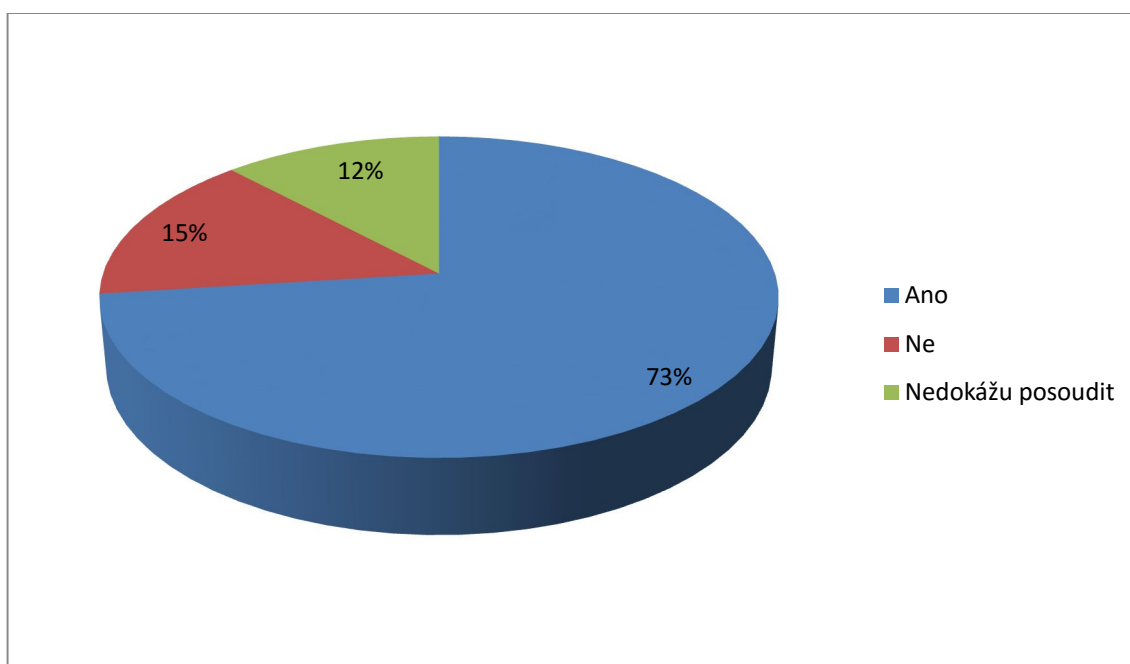
Otázka č. 5: Jakou mateřskou školu navštěvují/ navštěvovaly vaše děti?

Graf č. 1 – Návštěvnost MŠ

Komentář: Zjistila jsem, že většina dotazovaných pro své děti zvolila státní mateřskou školu. Jedna maminka dopsala fakt, že neměla jinou možnost, jinak by volila Lesní mateřskou školu, či jiné alternativní zařízení. Chtěla jsem znát i názor lidí, kterých se to teprve bude týkat. Tedy lidí, kteří ještě nemají děti, nebo zatím nenavštěvují mateřskou školu. Nepodařilo se mi ale získat dostatek těchto respondentů.

Otázka č. 6: Víte, co jsou alternativní vzdělávací koncepce?

Graf č. 2 – Alternativní vzdělávání

Komentář: Jak je vidět z grafu, většina dotazovaných zná alternativní vzdělávací koncepce. Pouze 15 % neví, o co se jedná a 12% nedokáže tuto otázku posoudit. Jsem velice ráda, že jsou rodiče informováni o alternaci vzdělávání, bohužel nedokážu posoudit do jaké míry.

Otázka č. 7: Uvítali byste inovaci předškolního vzdělávání ve vašem městě? Pokud ano, uveďte proč.

Tabulka č. 5 – Inovace vzdělání v místě bydliště

Odpovědi	Četnosti respondentů	%
Ano	21	35
Ne	17	28,33
Nedokážu posoudit	22	36,66

Komentář: Zhruba třetina dotazovaných by uvítala inovaci předškolního vzdělávání v jejich městě bydliště. Zbytek respondentů by tuto možnost nechtělo nebo to nedokážou posoudit. Respondenti, kteří by možnost uvítali, uvádějí tyto důvody proč:

- Změnilo by to současnou jednotvárnost v předškolním vzdělávání
- Rodiče by měli možnost výběru, nebo změny
- Dal bych šanci novým věcem a projektům, navíc v našem okolí moc těchto zařízení není
- Konkurence MŠ
- Více stylů výuky
- U dětí je potřeba i rozvíjet lásku k přírodě a ostatním lidem.
- Protože státní vzdělávací systém většinou stojí za „prd“
- Lepší přístup k dětem
- Bylo by dobré modernizovat nebo přizpůsobit metodiku ve velké školce potřebám dítěte a přestat lámat děti a přizpůsobovat je potřebám systému.

Jsem ráda, že si alespoň někteří rodiče uvědomují důležitost mateřské školy pro jejich dítě a jsou otevřeni novým věcem.

Otázka č. 8: Využili byste možnost, aby vaše dítě navštěvovalo mateřskou školu?

Tabulka č. 6 – Využití možnosti inovace

	Černosti respondentů	%
Ano	23	38,33
Ne	13	21,66
Nedokážu posoudit	24	40

Komentář: Zhruba třetina dotazovaných by využila možnost, aby jejich dítě navštěvovalo inovativní mateřskou školu. Zbytek respondentů by tuto možnost nevyužilo nebo nedokážou takovou věc posoudit.

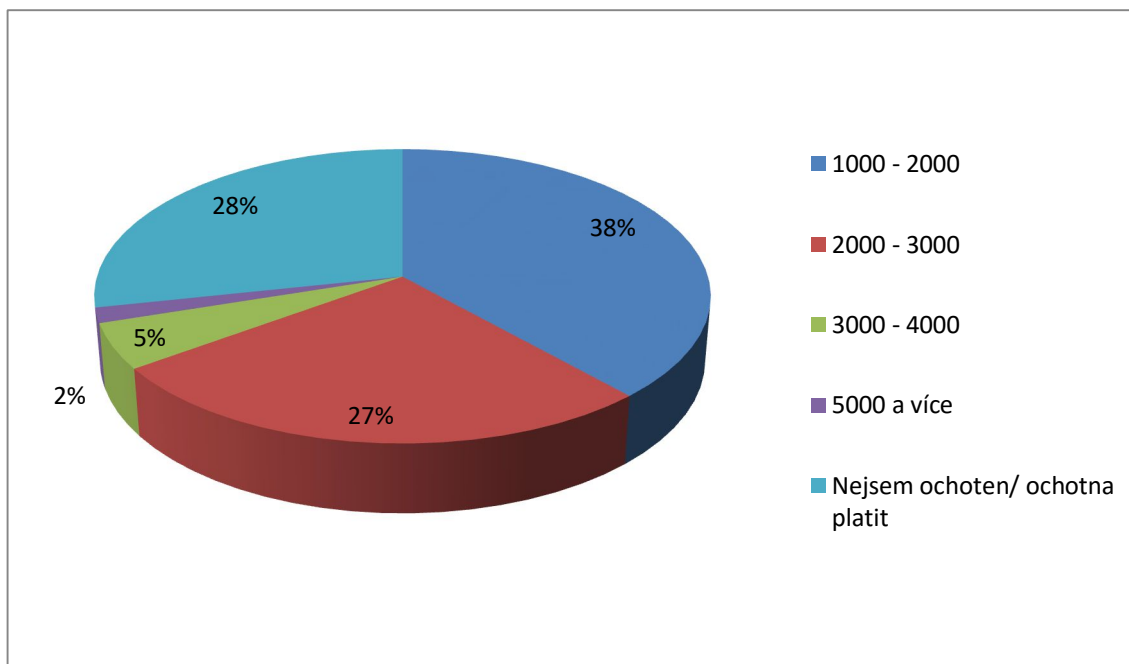
Otázka č. 9: Hrály by finance (placení školného) významnou roli při rozhodování o umístění dítěte do určitého typu vzdělávacího zařízení?

Tabulka č. 7 – Finance (placení školného)

	Četnosti respondentů	%
Ano	23	38,33
Ne	13	21,66
Nedokážu posoudit	24	40

Komentář: Jen menšina respondentů odpověděla, že by placení školného nehrálo roli při výběru předškolního zařízení pro jejich dítě. Vzhledem k současné situaci je tato odpověď pochopitelná.

Otázka č. 10: Jakou částku byste byli ochotni za inovativní vzdělávání Vašich dětí uhradit měsíčně?

Graf č. 3 – Finance (placení školného)

Komentář: Více než polovina respondentů je ochotna za kvalitu vzdělávání jejich dětí platit. Překvapilo mě, že pouze 17 respondentů z 60 dotazovaných není ochotno se finančně podílet. Vzhledem k dnešní situaci jsem těchto odpovědí čekala více.

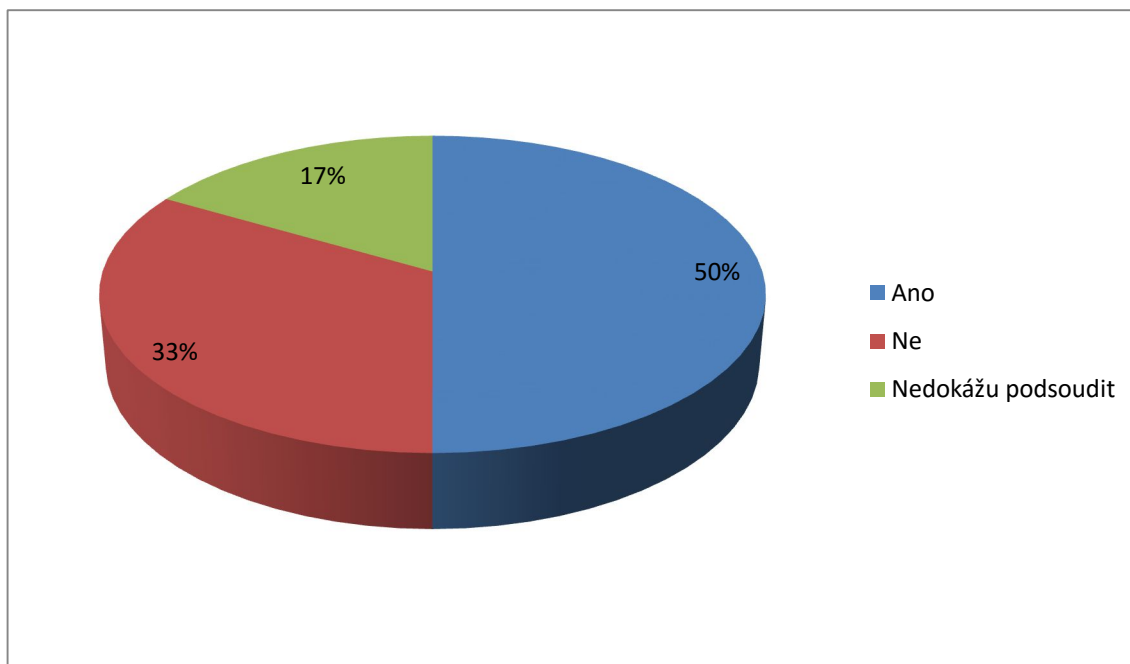
Otázka č. 11 – Chtěli byste pobývat s dítětem v předškolní instituci určitý čas? (Například něco vyrábět, připravovat a podobně?)

Tabulka č. 8 – Společně strávený čas

Odpovědi	Četnosti respondentů	%
Ano	37	61,66
Ne	17	28,33
Nedokážu posoudit	6	10

Komentář: Většina rodičů by využila možnost pobývat s dítětem v předškolní instituci určitý čas. Pouze 17 z 60 dotazovaných nemá o tuto možnost zájem. Jsem za tento výsledek velice ráda, protože si myslím, že je to pro všechny strany důležité.

Otázka č. 12 – Uvítali byste nějaký alternativní styl stravování v mateřské škole? (Např. bio, vegetariánská nebo makrobiotická strava, atp.)

Graf č. 4 – Strava

Komentář: Je dobře, že polovina dotazovaných by uvítala nějaký alternativní styl stravování v inovativní mateřské škole. 10 respondentů nedokáže posoudit, jestli by pro své dítě chtěli lepší stravování. 20 respondentů o změnu stravy nestojí vůbec.

Otázka č. 13 – Uveďte, co ještě byste chtěli změnit v předškolní vzdělávací instituci ve Vašem městě.

Komentář: Na tuto otázku odpověděla více než polovina respondentů. Asi 10 respondentů odpovědělo, že nic. Odpovědi ostatních byly:

- Zavést věkově smíšené skupiny
- Více sportu
- Pobyty v přírodě
- Pokud by to šlo, zavedla bych při školce kurzy pro rodiče, jak dětem správně nastavovat hranice „Respektovat a být respektován“ a jiné, protože děti chodí do školek často zanedbané (odkládání dětí k televizi a počítači), nemají správně rozlišené, co je správné a co ne. Prostě větší spolupráce školky s rodiči popřípadě školními psychology. A od začátku více dětí učít zdravé stravě (nenosit do školky bonbóny) ale na druhou stranu děti do jídla nenutit. ☺
- Více míst v MŠ, menší třídy, více pedagogického dozoru.
- Možná omladit personál a dát prostor novým nápadům a názorům na vzdělávání
- Individuální přístup, výuka v cizím jazyce, pohybové kroužky, vysoká odbornost pedagogických pracovníků
- Přístupnost pro mladší děti (od 2 let)

- Vybavení zahrady
- Podporovat je v tom, aby byly samy děti schopné zjistit, co je baví a nevnucovat jim program dospělých. Mělo by jít o dohodu mezi všemi zúčastněnými.
- Větší možnost komunikace
- Zařadit emoční a duchovní rovinu např. jóga a tělesná cvičení.
- Jsem spokojená, jen strava je pro děti nevhodná, moc slaná a ochucená. Pro mě jako kdyby chodili do restaurace a ne školní jídelny.
- Rozšířit síť školek, pokud vím je jich pořád nedostatek
- Způsob stravování
- Více alternativních zařízení

6.6 Závěrečné vyhodnocení průzkumu

Překvapilo mě, kolik rodičů odpovědělo na otevřenou otázku č. 13. Udělalo mi velkou radost, že si rodiče všimají nedostatků mateřské školy a podávají návrhy na její zlepšení. Po zpracování výsledků z dotazníkového šetření jsem došla k následujícím výsledkům a odpovědím na výzkumné otázky:

- Rodiče jsou informováni o existenci alternativních mateřských škol.
- Spousta rodičů nedokáže jednotlivé otázky posoudit, to svědčí o neinformovanosti, nebo nezájmu některých rodičů.
- Většina rodičů by uvítala inovaci předškolního vzdělání.
- Finance, čili placení školného, by hrálo důležitou roli při umístění dítěte inovativní mateřské školy. Většina rodičů je ochotna platit, ovšem do určité finanční míry.
- Rodiče chtějí pobývat s dětmi v předškolní instituci určitý čas a mají zájem o spolupráci s mateřskou školou.
- Strava v předškolní instituci hraje pro velkou část rodičů důležitou roli.

Výsledky průzkumného šetření mě utvrdily v mých myšlenkách a předpokladech o postoji rodičů k předškolnímu vzdělávání. Některé odpovědi a názory rodičů, mě inspirovaly při psaní koncepce mé inovativní mateřské školy.

7 ZÁVĚR

V bakalářské práci se věnuji změně stávajícího vzdělávání v mateřských školách. Vytvořila jsem koncept pro Inovativní mateřskou školu, kde jsem popsala, za jakých podmínek a prostředků chci dosáhnout vytyčených cílů. Dále se věnuji problematice alternativních vzdělávacích koncepcí. Vymezuji pojem alternativního vzdělávání a popisují jednotlivé typy těchto mateřských škol.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaký je zájem v náchodském okrese o inovaci předškolního vzdělávání. Také jsem chtěla zjistit, do jaké míry jsou rodiče informováni o možné změně. Zda by uvítali, a za jakých podmínek, inovaci v místě jejich bydliště. Můj cíl byl naplněn. Jsem ráda, že alespoň někteří rodiče projevují svůj zájem o předškolní vzdělávání jejich dítěte.

Průzkum ukázal, že rodiče jsou informováni o existenci alternativních vzdělávacích koncepcí. Mrzí mě, že jsem tuto otázku nerozvinula a nedokážu tudíž posoudit do jaké míry. Vzhledem k ostatním odpovědím ale soudím, že rodiče sice vědí o existenci změny v podobě alternativních mateřských škol, ale nemají bližší představu o tom, za jakých podmínek a pomocí jakých prostředků tyto školy pracují. S výsledky dotazníkového šetření čtenáře seznamuji v praktické části mé práce.

Díky této práci, jsem si utřídila svoje myšlenky, nápady a návrhy na změnu předškolního vzdělávání. Tato práce pro mě byla velkým přínosem a naplnila moje očekávání. Pevně doufám, že se mi podaří přesvědčit veřejnost v našem městě a má práce bude efektivní. Ráda bych ji využila jako koncept pro svou budoucí mateřskou školu snů.

8 POUŽITÁ LITERATURA

ALDORTOVÁ, Naomi (2010). *Vychováváme děti a rosteme s nimi*. Praha: Práh. ISBN 978-80-7252-287-3

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana (2003). *Současná mateřská škola a její řízení*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-537-7.

BRŤKOVÁ, Milada. (1996). *Reformná pedagogika v XX.storočí*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislavě. ISBN 80-223-0864-1.

ČTVERÁK, Vladimír. (1991). *Dějiny pedagogiky II*. Praha. ISBN 80-7066-467-3.

FATKOVÁ, Eva (2008). *Role alternativního školství v České Republice po roce 2000 v kontextu země Evropské unie*. [Diplomová práce]. Brno:Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

GARDOŠOVÁ, Juliana, DUJKOVÁ, Lenka (2003). *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání*. Praha: Portál. ISBN 8071788155.

GRUNELIUSOVÁ, Elisabeth M. (1992). *Výchova v raném dětském věku*. Přerov: Baltazar. ISBN 80- 900307-3-4

HORÁK, Josef, KRATOCHVÍL, Milan.(1993). *Nástin dějin pedagogiky*. Liberec : ISBN 80-7083-127-8.

HORNÁČKOVÁ, Vladimíra (ed.) (2014). *Hra je krásnou přípravou k vážným věcem: sborník příspěvků z vědecké konference s mezinárodní účastí, Hradec Králové*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-390-1.

JŮVA, Vladimír. (1997). *Stručné dějiny pedagogiky*. Brno:Paido ISBN 80-85931-43-5.

KOPŘIVA, Pavel (2008). *Respektovat a být respektován*. 3. vyd. Kroměříž: Spirála. ISBN 978-80-904030-0-0.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa (2008). *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1568-1.

LOKŠOVÁ, Irena (2003). *Tvořivé vyučování*. Vyd. 1. Praha: Grada. Výchova a vzdělávání. ISBN 80-247-0374-2.

NIESEL, Renate a GRIEBEL, Wilfried. (2000). *Start in den Kindergarten: Grundlagen und Hilfen zum Übergang von der Familie in die Kindertagesstätte*. München: Don Bosco. ISBN 3769812069.

OPRAVILOVÁ, Eva a GEBHARTOVÁ, Vladimíra (2011). *Rok v mateřské škole: učebnice pro pedagogické obory středních, vyšších a vysokých škol*. Vyd. 2. Praha: Portál. Kurikulum předškolní výchovy. ISBN 978-80-7367-703-9

POHNĚTALOVÁ, Yveta a VÁCLAVÍK, Vladimír (2014). *Alternativní edukační koncepty v současné pedagogické praxi*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-501-1.

PRŮCHA, Jan (2001). *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-584-9.

PRŮCHA, Jan, KOŤÁTKOVÁ, Soňa. (2013). *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0495-4.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. (2009). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-647-6.

PRŮCHA, Jan (2009). *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-567-7.

ŘÍČAN, Pavel. (2004). *Cesta životem*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-124-7.

SKUTIL, Martin, KŘOVÁČKOVÁ, Blanka a MANĚNOVÁ, Martina (2014). *Psaní odborných textů a tvorba elektronických prezentací ve společenských vědách*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-503-5.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina (2004). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický.

SVOBODOVÁ, Eva (2007). *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, Nahližet - nacházet. ISBN 978-80-86307-39-8.

SVOBODOVÁ, Jarmila, JŮVA, Vladimír. *Alternativní školy*. Brno :Paido, 1996. ISBN 80-85931-19-2.

ZELENKOVÁ, Patricie (2013). *Alternativní mateřské školy v České republice*. [Bakalářská práce]. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická.

ZELINKOVÁ, Olga. (1997). *Pomoz mi, abych to dokázal: pedagogika Marie Montessoriové a její metody dnes*. Praha: Portál. ISBN 80-717-8071-5.

ZEMANOVÁ, Michaela (2014). *Rozdílnost režimových opatření v zařízení pro děti předškolního věku*. [Bakalářská práce]. Praha: Univerzita Karlova, Husitská teologická fakulta.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník

Vážené respondentky, vážení respondenti.

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který slouží jako podklad pro mou bakalářskou práci na téma inovativní mateřská škola. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jaký je zájem v našem okrese o inovaci předškolního vzdělávání. Žádám Vás, abyste na otevřené otázky odpovídal/a podle pravdy. Vyplnění dotazníku je anonymní a dobrovolné.

Děkuji Vám za spolupráci.

Veronika Navrátilová, studentka Pedagogické fakulty, oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Hradec Králové

U otázek s nabídkou odpovědí vybranou možnost zakroužkujte.

U otázek s rámečkem odpovězte.

1) Jakého jste pohlaví?

- a) žena
- b) muž

2) Jaký je Váš věk?

- a) 18-25
- b) 26-35
- c) 36-45
- d) 46 a více

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední bez maturity
- c) střední s maturitou
- d) vysokoškolské

4) Jaké povolání vykonáváte?

5) Jakou mateřskou školu navštěvují/ navštěvovaly vaše děti?

- a) státní
- b) alternativní
- c) Jiná možnost:

d) zatím nemám děti, nebo ještě nenavštěvují mateřskou školu

6) Víte, co jsou alternativní vzdělávací koncepce?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

7) Uvítali byste inovaci předškolního vzdělávání ve vašem městě? Pokud ano, uveďte proč.

- a) Ano

- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

8) Využili byste možnost, aby vaše dítě navštěvovalo inovativní mateřskou školu?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

9) Hrály by finance (placení školného) významnou roli při rozhodování o umístění dítěte do určitého typu vzdělávacího zařízení?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

10) Jakou částku byste byli ochotni za inovativní vzdělávání Vašich dětí uhradit měsíčně?

- a) 1000 - 2000 Kč
- b) 2000 - 3000 Kč
- c) 3000 - 4000 Kč
- d) 5000 a více Kč
- e) Nejsem ochoten/ ochotna platit

11) Chtěli byste pobývat s dítětem v předškolní instituci určitý čas? (Například něco vyrábět, připravovat a podobně)?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

12) Uvítali byste nějaký alternativní styl stravování v mateřské škole? (Např. bio, vegetariánská nebo makrobiotická strava, atp.)

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nedokážu posoudit

13) Uvedte, co ještě byste chtěli změnit ve vzdělávací instituci ve Vašem městě.

Děkuji Vám za Váš čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku. Přeji pěkný den ☺